

Mnichy/Mniszki_3
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	międzychodzki	
Gmina	Międzychód	
Miejscowość	Mnichy/Mniszki	PMI_MM

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	19.10.2013	Miejsce wykonania	Dom informatora
Czas trwania	1 godzina	Forma i wielkość	Plik Audio/MP3 84,6 MB
Przeprowadzający	R.J.	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
PMI_MM_03	K	54 lata		

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	Respondentka potwierdza wypowiedzi PMI_MM_01, PMI_MM_02.
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstw)	„Kozie Góry te lasy tam u góry to by mogło być, tu przy szosie jak się jedzie ciągną się od Mních do Mniszek, o mówili jeszcze, że do Młyna się idzie bo tam był młyn ale teraz już nawet nie ma pozostałości po tym młynie tylko Kamionka rzeczka z przepustem. Sześciodrogi tu akurat są takie rozdroża jak się w las wchodzi bo się rozchodzą drogi i ich jest chyba akurat sześć i tam można dojechać do Gralewa”.
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Brak informacji.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Brak informacji.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	Respondentka potwierdzają wypowiedź PMI_MM_01 „Babcia to znaczy babcie opowiadały, że Mníchy i Mniszki powstały od zakonów, że były dwa klasztory Mních i Mniszek i, że niby były podziemne przejście z jednego do drugiego z górnego podwórza niby się ciągnie przez Kozie Góry no ale nie było jeszcze śmiałka, który by to sprawdził, tak prababcie opowiadały nie wiem czy akurat to skłoniło że są dwa budynki podobne ten tutaj w Mniszkach gdzie była kiedyś chlewnia,

		owczarnia i taki sam co mówiłam, że tam gdzie ta Winna Góra i także tam były mnichy a tu był mniszek zakon”.
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne		
1.	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)	„Dzieci nie lały wosku w domu to tak jak mówi koleżanka to w klubach sobie robiliśmy, z tymi Andrzejkami to pamiętam, że ona była starsza to do niej tam przychodzili się zbierali bo nie było świetlicy później już była świetlica”.
2.	św. Marcina/11 listopada	„Podobnie samemu się rogalie wypieka a masę to też tak jak mówią koleżanki że nie ma jednej, bardzo lubię tą masę orzechową, orzechy zmielone, to nie jest stary przepis z jakiejś książki wyszukałam no i ogólnie to z powidłami to jest takie tradycyjne”.
3.	Adwent	Respondentka potwierdza wypowiedź PMI_MM_01 „To postanowienia jakieś są, że tam się kawy się sobie odmawia albo papierosów albo słodkiego”.
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	Respondentka potwierdza wypowiedź PMI_MM_01 Funkcjonuje rozróżnienie między Mikołajem a Gwiazdorem Mikołaj przychodził 6 grudnia Gwiazdor 24. „Dzieci jak były małe to czyściły buty i wystawiały nawet po 2 ale to najczęściej były słodczyce wkładane”.
5.	Wigilia	„W zależności od sytuacji ale ja żywe preferuje drzewko, pomimo to że tam sztuczna choinka stoi w koncie w razie jakby nie było prawdziwej ale staramy się żeby była to te stroiki też są, choinka stoi najczęściej do kolędy. Ubieramy choinkę w dzień Wigilii. Te tradycje są takie same jak u PMI_MM_01 Jest 12 dań, dzielimy się opłatkiem, jest sianko pod obrusem, pismo św. jest czytane przed wieczerzą, jak mamy zwierzęta w domu to też się dzielimy. Kiedyś był zwyczaj, że gospodarz szedł do konia czy do krowy też dzielił się opłatkiem”.
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	Respondentka spędza w rodzinnym gronie.
7.	Sylwester/Nowy Rok	„Bramy się wystawiało i różne psikusy się robiło a teraz to już nie bo jak ktoś coś by tam zrobił to zaraz na policję by dzwonił. U nas to zawsze zjeżdża się rodzina i dzieci przyjeżdżają i my tak w domu spędzamy”.

8.	Trzech Króli	Respondentka potwierdza wypowiedź PMI_MM_01 „Chodzą dzieci przebrane, śpiewają kolędy, przebrane są za Króla, aniołka, pasterza mają gwiazdę betlejemską. Są zadowoleni z tego co dostaną czy cukierki czy ciastka nie jest wymóg że mają być pieniądze. W domach jest też tradycja pisania poświęconą kredą po drzwiach C+M+B.
9.	Kolędnicy	Nie ma zwyczaju.
10.	MB Gromnicznej	„Zapalam świecę jak jest burza”.
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	„W każdym domu pieką pączki na Tłusty Czwartek z powidłami koniecznie, teraz już raczej nie ale jak bywały to do 24 we wtorek”.
12.	Topienie Marzanny	Nie ma zwyczaju.
13.	Środa Popielcowa	Wszystkie respondentki pamiętają ten sam zwyczaj. „Nawet w szkole to było, że jeden drugiemu powieszał woreczki z popiołem dzisiaj to się idzie tylko do Kościoła na Popielec” Zwyczaj robienia małych woreczków wypełnionych popiołem, które wieszano się niepostrzeżenie na szpilce do kurtki czy do plecaka forma żartów.
14.	Śródpoście	Nie znane.
15.	Niedziela Palmowa	„Idzie się z palmką do kościoła” Respondentka zgadza się z wypowiedzią PMI_MM_01 „jest taka tradycja i jedzą jednego kotka z tej palmy ale ja to tylko słyszałam” Respondentka najczęściej zostawia palmę przez rok do następnej niedzieli palmowej a następnie ją spala.
16.	Triduum Paschalne	„Boże rany to jeszcze teraz jak zjadą do domu to trochę tam tradycyjnie, u mnie w domu to nie koniecznie tata, tata szedł do pracy to jak mama wstała i jej się przypomniało albo w ogóle kto pierwszy wstał”.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	„Teraz jeśli przyjadą wnuki to idą też zawsze ktoś dorosły z dziećmi, mamy święcenie przy figurze”. Respondentka potwierdza tradycję PMI_MM_01 na Rezurekcję jedziemy, dzielimy się wszystkim co jest w koszyczku, zajaczek jest, są porobione gniazdko na dworze w zależności od pogody, nie raz w domu dzieci szykują te

		gniazdka.
18.	Poniedziałek Wielkanocny	Respondentka potwierdza tradycję PMI_MM_01 „Kiedyś strasznie teraz już mniej ale jeszcze się leją, kiedyś to nawet starsi latali zależy też od pogody” Tradycja śmingusa dyngusa czyli lany poniedziałek.
19.	Zielone Świątki	Respondentka potwierdza tradycję PMI_MM_01 „Tak jak u nas to raczej nie ale z tych dawnych to pamiętam że okna były tatarakiem zdobione, z tych dawnych to pamiętam może dlatego że dzieciaki już same latały po ten tatarak”.
20.	Boże Ciało	„Na procesję jedziemy do Kamionny, wioski robią ołtarze, to ksiądz wyznacza, od każdego ołtarza jest tradycja zabierania tej gałązki później wkładam w ogródek”.
21.	św. Jana	Respondentka potwierdza wypowiedź PMI_MM_01 „Jednego roku jak jeszcze chodziłyśmy do szkoły średniej to się zebraliśmy i Kamionką puszczałyśmy wianki ze świeczkami ale żeby tak co roku to nie”.
22.	MB Zielnej	„Robimy bukiety, my mamy tutaj akurat Mszę polową ołtarz robimy zawsze Panie z Centrum Edukacji Regionalnej i panie, które są w stowarzyszeniu robią ołtarz, te bukiety potem stoją cały rok, kiedyś jak były te obrazy duże to za obrazy było ale to jeszcze u babci pamiętam”.
23.	MB Siewnej	Nie ma zwyczaju.
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	„Tradycyjnie na cmentarz ja też robię swoje wiązanki, i tak to już mam przygotowane że na Boże Narodzenie zmieniam potem ozdoby”.
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Respondentka potwierdza wypowiedź PMI_MM_01 „Na koniec oktawy Bożego Ciała jest zwyczaj robienia wianków i w Kościele się je święci, robię je z ziół w zależności co się znajdzie, macierzanka, rumianek, czarcie żebro, jak bez kwitł to te kwiatki, potem je zasuszamy” „Ja to jeszcze pamiętam z domu że później to się do herbaty dodawało te różne zioła”.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	„To mówili, że czerwona wstążeczka przy wózeczku musi być żeby nikt nie oczarował”.

2.	Ślub i wesele	Respondentka potwierdza wypowiedź PMI_MM_01 „Pólty ale teraz też jest inaczej bo nie robi się w piątek a w sobotę ślub tylko tydzień przed weselem albo wieczory kawalerskie robią teraz tak się odchodzi od tego, kiedyś na pólty to przychodzili pod okna śpiewali sini du sini du żeni się żeni się kogoś tam córka i na kotłach grali, trzaskali w pokrywki”.
3.	Śmierć i pogrzeb	Respondentka potwierdza wypowiedź PMI_MM_01 „Kiedyś tak było że nieboszczyk leżał w domu do pogrzebu, mieszkańcy zbierali się w tym domostwie żeby odmówić różaniec a teraz w kaplicy się odmawia Różanie, okna, lustra były zasłonięte, zegar trzeba było zatrzymać”.
4.	Inne zjawiska	„Kąpie się w czarcim żebrze bo to gorączkę wyciąga ale kiedyś słyszałam że nie wylewać do ubikacji tylko gdzieś na bramę ale nie wiem jak to dokładnie było”.
Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa		Brak informacji.
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		„Mniszki słyną z robienia powideł odkąd właśnie tu istnieje Centrum Edukacji to są one wysmażane w kotłach koprowych, te śliwki muszą być tak długo wysmażone aż się zrobią gęste, potem trzeba to mieszać na zmianę my mieszamy, przez 2 dni mieszamy ale to tak w zależności od dojrzałości śliwki a dodawane jest to coś co jest w środku w pestce w śliwce” „Plyndze czyli placki ziemniaczane z cebulką i czosnkiem” Są to starte ziemniaki doprawione do smaku kładzione na rozgrzany olej.
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych		Brak informacji.

IV. Przejawy religijności tradycyjnej

1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	Respondentka potwierdza wypowiedz PMI_MM_01 „Figurka Matki Boskiej w Mnichach to jeszcze była przed wojną to opowiadali że w czasie wojny to ją zdjęli mieszkańcy i przechowywali gdzieś, Druga figurka to Serce Pana Jezusa jak się jedzie na Mnichy i na Tuczępy, potem są dwa Krzyże, ten na Mnichach był odnawiany ze składkowych pieniędzy mieszkańców, kiedyś jak ktoś zmarł to odprowadzało się do Krzyża, i kiedyś wszędzie na rozdrożach stawiali Krzyże”.
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak informacji.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak informacji.
4.	Miejsca kultu religijnego	Brak informacji.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	Brak informacji.
6.	Lokalne odpusty	Brak informacji.

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1.	Dożynki	Respondentka potwierdza wypowiedz PMI_MM_01 „Np. W Spółdzielni było trochę inaczej przez Koło Gospodyń robiło jakieś pokazy artystyczne i był ten przemarsz kolorowy ale też były te deputaty”.
2.	Dni gminy/wsi	Brak informacji.
3.	Lokalne festyny	Respondentka potwierdza wypowiedz PMI_MM_01 „Robimy taki festyn integracyjny Tuczępy, Mnichy, Mniszki to jest związane z Dniem Dziecka i to było tak na sportowo dzieciaki brały udział”.
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	Brak informacji.